

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 6. és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 56. szám.

Nagy-Várad.

Szombat, 1913. március 8.

A választóreform megszavazva.

(—a.) Négy napig folyt a vita a képviselőházban a választójogi reform javaslat felett, melyet általánosságban elfogadtak, sőt részleteiben is megszavazták. Ahoz képest, hogy az ellenzék nem vett részt a tárgyaláson (leszámítva Giessweint, a kiskgazdákat és a nemzetiségieket), elég élénken folyt a vita, melyben Tisza és Lukács is részt vettek.

Módosítások iránt is sürűen tettek indítványt a felszólalók. Ezen indítványok sorsa azonban előre látható volt. Minden tizedik sem tartott igényt az elfogadásra. Illetőleg az igény meg lett volna, de a többség leszavazta. A korhatár kérdésénél vártak nagyobb összetűzést, de csak harminc képviselő akadt, a ki a 30 éves korhatárt le akarta volna szállítani.

Csodálkozunk rajta, hogy nem akadt senki, aki felvetette volna a kötelező szavazást. Pedig erre igazán szükség lenne Magyarországon.

Eddig is kevesen szoktak nálunk élni szavazati jogukkal. Érdekes lenne e tekintetben összeállítani a pontos statisztikát. Annyit azonban így is bizonyosan tudnak, hogy a választóknak egyharmada él szavazati jogával.

Most új rétegek vonulnak be az alkotmány sáncai mögé. Csaknem egy millió polgár nyer szavazati jogot. Ezek az új elemek kétségkívül gyakorolni fogják jogukat, melyet oly nehezen szereztek meg. Pláne a munkásosztály tagjai közül csak a betegek fognak hiányozni, a többiek az urnák elé tereli a szakszervezet és a terrorizmus.

Ennek az eredménye pedig az lesz, hogy a komoly elem felé sem fog menni a szavazóhelyiségnek. Az ilyen emberek nem szeretik a tülekedést. Hát még az olyat, ahol a terrorizmus féktelen kifakadásainak úgy szólván védtelenül van kitéve.

Ha eddig egyharmada nem maradt el a szavazóknak, ezután fele-

fog elmaradni, még pedig a komoly, intelligens elem.

A politikát úgy is sokan teljesen megunták, a mi politikai viszonyaink nem is alkalmasak arra, hogy megkedveltessék azt másokkal, mint a tülekedő stréberekkel. Ezek nyomulnak majd mindjobban előtérbe s az eredmény, amitől tegnapi beszédében is óvta Tisza az országot, hogy a selejtes elemek kerülnek felszínre, jutnak be a parlamentbe.

Más művelt országokban két módon segítenek ezen a bajon: a többes szavazati rendszerrel és a kötelező szavazással. Nálunk az elsőt elejtették régen, a másodikat meg sem próbálták.

Most már meg van szavazva a javaslat, a főrendiház is alig változtat rajta, — a választó polgárokon a sor, hogy kötelességeik lelkiismeretes teljesítésével feleslegessé tegyék a kényszerintézkedést.

Ez az új választóreform nemcsak jogot ad, hanem kötelességet is. Ha ezt becsületesen teljesítik a polgárok, kiszámíthatatlan hasznára lesz az a közjónak s az egész országnak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Elfogadták a javaslatot.

Budapest, március 7.

Beöthy Pál alelnök fél 11 órakor nyitotta meg a gyűlést.

Varga Gábor a közigazgatási törvény módosításáról szóló közigazgatási bizottsági jelentést terjeszti el.

Hoványi Géza a japán kereskedelmi szerződésről szóló bizottsági jelentést terjeszti elő. Ezután következett a napirend.

A választói reform.

Schuller Rezső (szász) válaszol **Pop Cs.** Istvánnak tegnapi beszédére s azt mondja, hogy a szászok nem szaporodnak a románok rovására és nem szítanak gyűlöletet. Ezután a választójogi javaslatot 171 szavazattal általánosságban elfogadták.

A nők választójogot nem kapnak.

A részletes tárgyalásnál Lukács György 15 aláírással indítványt adott be a választójogok a nőkről való kiterjesztése tárgyában.

Lukács László miniszterelnök kijelentette, hogy ha nem most terjesztenék ki oly nagy mértékben a választójogot és ha nem volnánk éppen most kitéve ilyen nagy bizonytalanságnak, akkor nem zárkozhatnánk el az elől, hogy a nőknek is, legalább egyes kategóriáknak, megadjuk a választói jogot. Kéri az eredeti szakasz elfogadását. A Ház így határoz.

A korhatár.

Novák és **Blanár** a 24 éves korhatár mellett, **Hegedüs** Loránt a 26 éves korhatár mellett nyújt be indítványt.

Schuller Rezső a 8 osztályú népiskolai képzettség mellett kívánja a 26 éves korhatárt.

Lukács László miniszterelnök: Óvatosságból állapították meg a 30 éves korhatárt; kéri a Házat, nyugodjék meg ebben. Bizzák a korhatár leszállítását a jövőre.

Azután szavazásra került a sor. Elfogadták az eredeti szakaszt. A módosítások mellett 30-an szavaztak.

A 17. szakasznál **Rónai** Jenő azt kívánta, hogy a passzív választójogot szorítsák meg.

Lukács László miniszterelnök nem fogadhatja el, mert ez ellenkezik az általános választójog elveivel.

A 19. szakasznál **Grátz** Gusztáv kívánta, hogy azokra a munkaadókra, akik a kormánnyal összekötetésben vannak, változtassák meg az inkompatibilitási törvényt, annál inkább, mert most a munkások is bejönnek a képviselőházba.

A titkosság.

Lukács miniszterelnök helyesli az indítványt, de most nincs annak helye, hanem külön törvényt fog erre benyújtani.

A 96-ik szakasznál **Brandt** Rezső a titkosságnak az egész vonalon, **Antal** Géza a rendezett tanácsú városokra való kiterjesztését kéri.

Lukács min. elnök azt felelte, hogy ha hive is lenne az indítványoknak, ismerve a többség felfogását, a titkosságban tovább nem mehet.

A többi szakaszt teljes változatlanul elfogadták.

Az ülés vége fél 2 órakor.

Justh Gyula Budapesten.

Justh Gyula, a függetlenségi párt elnöke, aki hetek óta Lovranában üdült, holnap, vasárnap érkezik meg Budapestre. A választójog országos szövetsége és a függetlenségi és negyvennyolcas párt ez alkalommal ünnepélyesen készül fogadni a meggyógyult pártvezért. Testületileg kivonulnak eléje a vonat-hoz és üdvözölni fogják.

A béke felé.

Török cáfolat.

Berlin, márc. 7.

A jelenleg itt tartózkodó Dsavid bég volt török pénzügyminiszter egy újságíróknak azt mondta, hogy még mindig nem látja a megoldás útját. Az nem igaz, hogy a porta Törökország sorsát föltétlenül a nagyhatalmak kezébe tette, valamint az sem igaz, hogy Hakki basa Londonban szabad kezet kapott a békének mindenáron való megkötésére. Törökország és a balkáni államok között még területi dolgokban is igen nagy az eltérés.

A bolgárok kikötése.

Szófia, márc. 7.

Danev kamaraelnök egy újságíróknak azt mondta, hogy békéről mindaddig nem lehet szó, a míg a törökök Drinápolyt át nem adják. Az új határnak Rodostótól a Márvány-tengerig és Midiától a Fekete-tengerig kell érnie. A bolgároknak másik föltétele megfelelő hadikárpótlás fizetése.

Janina eleste.

Athén, márc. 7.

Esszad basa, Janina parancsnoka tegnap reggel közölte, hogy meg akarja adni magát. Két órával később megjelentek Rauf basa, Talaát bég és a janinai metropolita képviselője, akik Esszad basa megbízásából kijelentették, hogy a török hadsereg helyzete a görög tűzérés támadásai után kétségbeesett és az egyetlen lehetséges megoldás a vár átadása. A mintegy harmincezer főnyi török sereg csapatonként fogja magát megadni. A trónörökös távirata szerint az átadásról szóló jegyzőkönyvet Esszad basa írta alá. A hadsereg, harminchárromezer ember és a tisztek, föltétlenül megadta magát. A fegyvereket, az ágyúkat és a hadiszert ki fogják szolgáltatni. A betegek és a sebesültek is hadifoglyok lesznek. A monasztiri hadsereg maradványa, amely nem állott Esszad basa vezénylete alatt, Janinából Albánia felé húzódott vissza.

Athén, márc. 7.

A trónörökös távirata szerint Esszad basa összes embereivel együtt foglyul esett. A vár minden felszerelésével együtt görög kézen van. Athénban a győzelemmel ma foglalkozott a kamara, mely éljenezte a trónörökösöt és a hős görög harcosokat.

Mikor lesz a leszerelés?

Pétervári, márc. 7.

Általános feltűnést kelt, hogy a cári rendelkezésére még most sem jelent meg a határon koncentrált csapatok leszerelése. Beavatottak értesülése szerint a leszerelés csak a jövő héten várható.

Nem tisztázódik a román-bolgár kérdés.

Bécs, márc. 7.

A Reichspostnak jelentik Bukarestből: Ma az a hír érkezett ide, hogy a hatalmak megegyeztek arra nézve, hogy Pétervárott nagyköveti reünio üljön össze, amelynek föladata kizárólag a román-bolgár konfliktusban való közvetítés lesz. Ehhez megjegyzi a lap, hogy a londoni nagyköveti reünio a

román-bolgár kérdésben egy tapodtat sem haladt előbbre. A lap azt a jelentést kapta, hogy a pétervári második nagyköveti reünio már létre is jött, kérdéses azonban, fűzi hozzá a lap, hogy ez a második nagyköveti reünio a Néva mellett több eredménnyel fog-e járni.

A házszabályrevízió. A házszabályrevízió a parlament belső rendjére nézve legalább is olyan fontos, mint az országra nézve a választójogi reform.

Tisza házszabályrevíziójáról eddig csak azt sikerült megtudni, hogy egyetlen tendenciája az *obstrukció lehetetlenné tétele* s a parlamenti őrségnek a házszabályokba való beillesztése.

Tegnap késő este a bizottság elvégezte a munkáját s nyilvánosságra kerültek olyan részletek is, a melyek az egész revízió tónusát elárulják.

A legérdekesebb intézkedések ezek:

Az új elnököt legalább *három napon* belül meg kell választani. Az ellenzék ugyanis meg akarta obstruálni Tisza elnökválasztását s a bizottság ezen okulva vette bele ezt az intézkedést az új házszabályokba.

A *költségvetés* vitáját meghatározott időre szorítják. Az általános vitát *húsz ülésen*, 8 órás üléseket számítva, be kell fejezni. Minden tárca részletes tárgyalására még két ülésnapot számít, szintén 8 órás üléseken.

A bizottság kiszámította, hogy ez volt a leghosszabb vita, a mely alatt normális időben költségvetést letárgyaltak.

Darvay Fülöp, a bizottság előadója a Ház legközelebbi ülésén terjeszti bejelentését a házszabályrevízióról.

Sorozás Berettyóújfaluban.

28—80 százalékot soroznak be

A vidéken már megkezdtek az ideai fősorozást. Az eljárás már az új véderő törvény alapján megy végbe s mivel az előirt besorozandók száma nagyobb az ujonclétszám felemelése folytán, a sorozóbizottságok sem rostálhatják meg annyira a mérték alá kerülő hadköteles ifjakat s így sok olyan legényre kimondják a „tauglich“-ot, akik a régi törvény mellett a hadmentességi díjat fizetők talán kevésbé diszes, de mindenestre jobban örvendők táborába jutottak volna.

Minden község, minden kis falu hozzájárul a létszám emeléshez, mert egy pár ifjával többet visznek el néhány évre, hogy élvezze a gyöngyélet gyönyöreit.

Tegnap kezdték meg a fősorozást a Berettyóújfalui sorozó járásban. A sorozó bizottság Berettyóújfaluban működött. Polgári elnök volt Nadányi Pál, a közös hadsereg részéről elnök Merxner Lipót őrnagy, Gergely Róbert főhadnagy, dr Waldner Antal ezredorvos, a honvédség részéről Vinuska Ferenc százados, Engesztér József főhadnagy és dr Szabó Dezső ezredorvos.

A sorozó járáshoz tartozó 13 községből összesen 681 hadkötelest vizsgáltak meg s ezek közül 199 ifjút soroztak be, tehát a hadköteles ifjaknak mintegy 28 százalékát besorozták.

Egyes községek szerint ez a szám így oszlik meg:

Csökmő:	előállott 75,	besoroztatott 18
Darvas:	27,	6
Zsáka:	71,	11
Furta:	48,	14
Vekerd:	12,	4
Bszentmárton:	26,	3
Szentpéterszeg:	39,	7
Pocsaj:	89,	29
Esztár:	32,	15
Komádi:	41,	16
Gáborján:	28,	9
Váncsod:	42,	17
Berettyóújfalú:	151,	50

Kulturkép Biharból.

Üres padok fogadják a tanítót.

Mig egyfelől nagy ambícióval és rengeteg anyagi áldozatokkal fáradozik Miskolczy Ferenc dr főispán, hogy a vármegye kellőleg legyen ellátva iskolával, addig másfelől új bajokkal kell küzdeni a tanfelügyelőnek, főszolgabírónak, sőt újabban az árvaszéknek is. Ime egy szomorú kulturképe annak, hogy mily nagy szükségünk van nekünk iskolára és mily jogos az, ha kényszer útján is építeti fel a vármegye az iskolákat.

A szalárdi járásban *Borszeg* községében az ideai tanév kezdetétől fogva különös szökés kapott lábra. A községnek, mely különben körjegyzői székhely is és 1190 lelket számlál, megfelelő iskolája van, van hozzá szép számú tanköteles gyermeke is. — És mégis a községből alig járnak iskolába.

Megtörténik, hogy a tanítót üres padok fogadják egy-egy reggel, vagy délután. És ez alatt a tanköteles gyermekek odahaza ülnek, vagy csoportokba verődve lopják a napot. Különösen nagy volt ez az iskolakerülés a tél folyamán, ami csak súlyosítja az esetet, mert ez alatt az idő alatt még csak azal sem menthették a gyermekek magukat, hogy mezei munkával voltak elfoglalva.

A tanító tömegestől jelentette be a mulasztásokat a főszolgabírónak, aki az iskolakerülő gyermekek szüleit minden esetben megbüntette. A büntetés eredménytelen volt. A szülők nem fizették meg a büntetéspénzeket, a gyermekek pedig tovább züllöttek, kerültek az iskolát.

A sok eredménytelen jelentgetés után végre a tanító, saját felettes hatóságának, a tanfelügyelőnek jelentette a dolgot, nehogy esetleg később emiatt neki is kellemetlenégei legyenek.

A tanfelügyelő a legszigorubb eszközhöz folyamodott. Az iskolamulasztó gyermekek szüleit külön-külön jelentette be az árvaszékhez. Az árvaszék is szigorú eljárást indított a panasz tárgyában. Felhívta az iskolakerülő szüleit, hogy egy bizonyos meghatározott időben 400 korona pénzbírság terhe alatt jelenjenek meg az árvaszéken, ahol rendszeres tárgyalást fognak velük tartani.

Az esetben, ha a szülők nem tudják kelőleg igazolni gyermekeik mulasztását, ami a főszolgabírói büntetésekből következett, nem is fog sikerülni, az árvaszék a szülőket, vagy ha árvákról van szó, a gyámokat el fogja mozdítani hatalmuk gyakorlatától és új gyámokat fog kirendelni. A hanyag szülőket pedig ezenkívül még meg fogja büntetni.

Remélhetőleg lesz foganata az árvaszék közbelépésének. Ha még erre sem változnak meg az állapotok, akkor a gyermekeket javítóintézetbe fogják vinni.

Rendőri krónika.

Politikai népgyűlés.

Horváth János és társai nagyváradi lakosok bejelentették a rendőrkapitányi hivatalnak, hogy f. hó 9-én d. u. órakor a Nagypiac téren nyilvános népgyűlést tartanak, melynek egyetlen tárgya a mai politikai helyzet lesz. Gerő Armin rendőrfőkapitány a bejelentés tudomásul vette, a népgyűlés megtartását engedélyezte s arra hatósági biztosul Jánossy Gyula rendőrkapitányt, melléje a rend fenntartására Bartha Béla rendőrkapitányt küldték ki.

Kolbászra éhezett.

A máv. nagyváradi állomásfőnöksége feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, mert folyó hó 4-5 közötti éjjelen 12 és 1 óra között a 9086 sz. kocsi Vaskóh-Körösbarafalva rendeltetéssel berakott F. J. júli 60 sz. 1 zsák 8 kg. súlyu száraz kolbászt, a kocsi ólmának eltávolítása után ellopta. A kár 15 korona 80 fillér. A rendőrség az eljárást megindította.

Egy ág és felszerelése.

Máté Imre helybeli kőművesmester feljelentést tett lopás címén amiatt, mert Malom-utca 16 sz. a lakásából 1 tornyos festett ágat, 1 szalmazsákot, 2 madracot, 1 lepedőt, 2 fehér, 2 tarka huzatu dunyhát, 4 inget, 4 lábravalót, 1 hálóinget, 1 színes ágyszerítőt és egy fehér kendőbe bekötött s a szalmazsákban elhelyezett 18 korona pénzt ismeretlen tettes, távollétében ellopta. Kára 100 korona. Nyomozás folyamatban.

Átlötte a tenyerét.

Pap József beregböszörményi 16 éves hentes inas folyó hó 4-én 7 mm-es forgó pisztolyával verebet akart löni. A pisztoly golyóval volt megtöltve s ő azt dunsztal akarta kicserélni, miközben a pisztoly elsült s a golyó bal tenyerét keresztül lötte. Apólas végett a biharmegyei kórházba szállították.

Elsült revolver.

Barátki József 14 éves váradszőlősi kőműves-tanone f. hó 6-án Kis József nevű cipész barátjával beszélgetett. Kis József beszélgetés közben elővette 7 mm. revolverét s azt Barátkira fogta azon hiszében, hogy a revolver csak a harmadik elrántás után süll, azonban már az első elsattantásnál elsült s a golyó Barátki jobb lábába furódott. Ápolás végett az izr. kórházba szállították; sérülése nem súlyos.

Ellopott lovak.

A szentjohi esendőrség táviratilag értesítette a rendőrséget, hogy Szászka Tógyer esanálási lakos két fekete kanoa lovát, egyik 2 éves, sörénye és farka deres, homlokán csillag, a másik 3 éves, homlokán csillag, két hátsó lába csüdön felülig kesely, első ballába csüdön kesely s hátsó jobblábon térdhajlásban magától eredő daganat van, folyó hó 6-án éjjel a záratlan istállóban ismeretlen tettes ellopta. A kár 600 korona. Nyomozás folyamatban.

Biharmegye pusztuló szépsége és egy bányaváros haldokló népsége.

Ha azok, akik 20-25 évvel ezelőtt a szépségben gazdag Bihar-hegység közelében fekvő, a Körözs eredetével dicsekedhetők és a hármas határjelző Biharkaputól nevezetes Rézbányán éltek, most siri álmukból felébrednének, vagy ha azok, kik csak 8-10 évvel ezelőtt — akár kirándulás, akár üdülés végett az egészséges levegővel bíró Rézbányát felkeresték, most itt szétnéznének: leülnének a régen szorgalmas népek pihenést nyújtó, most lerombolt házak körömjaira és karban zokognák el Jeremiás prófétának Jeruzsálem pusztulása felett elszirt versét: „Oh, ti mindnyájan, kik ámentek az uton, figyelmezzetek és lássátok, ha van-e fájdalom, mint az én fájdalomam?”

Es ha élne a haza sorsán kesergő Bajza József — föltéve, hogy e pusztuló község, melynek egyik részét városnak, a másikat falunak csufolják — most így keseregne, mint én is kesereg: Jelenben nincs öröm, jövőben nincs remény, haldokló Rézbánya, miattad vérzem én.

„Lement a nap, de csillagok nem jöttek.

Elmult itt a nyár, hervadt ez a táj, sirnak az emberek, segítyt ki sem vár.”

Hogyne zokognának, ha feltámadnának a sirok lakói, ha szétnézhetnének, hiszen látnák, hogy a környék „minden népe fo-házkodik és kenyeret keres”: meggyőződhetnének, hogy „ott kinn fekszenek a gyermekek és az agg” s ott fagy meg egy üresen hagyott lakásban egy rongyokkal takart, éhségtől gyötört hajléktalan magyar, ki az elhunytak testvére vagy gyermeke; hallanák, hogy „kenyeret kérnek a kisdedek és nincsen ki szegne nekik,” azaz volna, aki szegjen, de nincsen mit szelni. „S most fekete lett orcájok a holt szénnél és nem ismerik meg őket az utcákon; bürük esontjukhoz ragadt, elszáradt és olyan, mint a fa.” „Csak vizünket nem isszuk pénzen és a levegőt nem vesszük áron, de mindenhez oly keservesen jutunk”, hallanák apanaszt. Hogyne zokognának, ha felébrednének és széjjel néznének a sirok lakói, hiszen szemlélhetnék, hogy akik őket évekkal ezelőtt gondozott, tiszta hajlékból kísérték örök nyugalomra, most azok gondviselő nélkül, ápolás hiányában, messze dolgozó gyermekek esőjja nélkül, fütetlen viskóban, dohos levegőben, rothadt szalmavackon adják ki lelküket. Hogyne zokognának, sirnának-rinának, hogy is volna nagyobb, mint az ő fájdalomuk, ha szemtanui volnának, hogy gyermekük vagy unokájuk, kiknek vagyunkjukat hagyták, az élet gondjaitól elgyötört az élet javakorában elpusztulnak s összes vagyonképen özvegynek, árvának a tél közepén csak másfél kenyeret hagynak.

De ti jó öregek, nyugodjatok békén, a miénk a küzdés, kik a földön élünk, sirok helyettetek a magyar költővel: Jelenben nincs öröm, jövőben nincs remény, hanyatló szép hazám, miattad vérzem én.

Rézbánya! te szép vagy, gazdag vagy, mégis elhagyott vagy. Van kincsöd hegyeidben, csak keresni kell, van hasznóhajtó, életvezetet nyújtó, egészséget adó szépséged, csak ápolni kell. Jaj, de „feltájtják terád szájukat minden e'lenségeid, süvöltének és viessorgatják fogaikat és mondják: Nyeljük el őt! ime ez a nap, melyet vártunk, láttuk azt!” Az emberekkel nem lehet egyezni, nincsen béke, nincs maradás, el Rézbányáról, el. Elhibázott lépés, visszaélés, nincs más hátra, mint távozni el Rézbányáról, el, szünjék meg az üzem, így nem is lesz szégyen, de bosszu mégis lesz, el Rézbányáról, el. Ime, az emberi szeszély, ime, az érdek mily hatalom, képes egy város halálát okozni. A kincsek a hegyekben, a szépség a hegyeken, a természet rendje szerint virulnak, hervadnak, az esztelen vadaknak buvó helyet

adnak s a népek jajgatnak. Kiránduló utak tönkretéve, kiránduló helyek rombadólve, tárnák beomolva várják a munkáskezeket, szinte kiáltják: Itt a az élet, itt a kincs, csak keresnetek, dolgoznotok kell! „Rézbányán kincs van, sok van, van, van, így nyilatkozott egy szakértő és mondá tovább — Rézbányán harmadik bányaigazgatóság lehetett volna, ha méltóképen bánnak vele.”

Ha illetékes helyen számot vetnének az ilyen fontos nyilatkozatokkal, felkarolnák Rézbánya sorsát és virágzó bányaüzem színhelye lehetne. Lehet is még, de élelmesebb népek húzzák majd a hasznót, ha a magyar nem élelmes és nem akar áldozni. Országos jelentőségű Rézbánya haldoklása, mert messze vidékről jött kereskedőknek csinált hasznót, kik most sirva panaszkodnak: Hová lett a világ, melyet akkor éltünk. Országos jelentőségű lesz esetleges feltámadása is, de abban nem lesz köszönete a magyarnak.

Nem hiába szólaltattam meg a jó Bajza Józsefet, mert hazafias szempontból nagyon fontos kérdés Rézbánya sorsa. Rézbánya, míg a bánya üzem tartott, képviselője volt a magyar szellemnek jó darab vidéken a legexponáltabb helyen! Derék papjai, tanítói, bányatisztviselői dicséretes buzgalommal ellensúlyozták a nemzetiségi eszmék terjedését és tulkapásokat.

Tudták és akarták fentartani a község lakóiban, a bányászokban a magyar öntudatot kirándulások, ünnepélyek, mulatságok rendezésével és kaszinó fentartásával. Most pusztul a magyar érzelmű lakosság, erősödik egy ellenség, mely minden iránt gyűlöletet táplál, minck csak egy kis magyar íze van. Ez erősödés érhető is. Ennek a nemzetiségnek van meg az a természete, hogy ha még oly kevés haszonnal is jár a kopár föld mivelése, a maga lassúságával és lustaságával elbibbelődik a földdel, ha épen csak kecskét is nevel rajta, tehát földet szerzett, ha talpalattnyit is, de van mi ide kösse, míg a magyar vagy német ajku lakosság inkább a lehető legfáradságosabb munka után látott, élelmi szükségleteit megszerzte pénzen a földmiveléssel és állattenyésztéssel foglalkozó oláhságtól. S mikor a bánya üzem megszűnt, elment a magyarság, maradt az oláhság, mi szintén érhető. A bányászok havi 12-30 korona nyugdíjból megélni nem képesek, földjük nem lévén, munkát kerestek messze idegenben, ott is maradtak.

E körülmény a katolicizmus hanyatlását hozta magával, mert mindazok, kik elhagyták Rézbányát, legnagyobb részben római katolikusok. És ha új élet nem kezdődik, 2-3 év múlva csak pap és kántor marad és a szép, kedves róm. katolikus templomnak egyáltalán nem lesz látogatója. 1903-ban még 300, 1913-ban alig van 80 számot tevő róm. katolikus Rézbányán. Ezeket itt tartja a bizalom, hogy hátha felvirrad még.

De lement a nap és csillagok nem jöttek, a távolban nincs semmi fény, mely reményt nyújtana, de az elhagyott kis fészekben egy néhánynak él szívében az egyház és haza iránti szeretet és csak biztatás kell s e kettős szeretet nem csak élni, hanem égni is tudna.

De elmult itt a nyár, pusztul a határ, hullatjuk a könnyeinket, nincsen remény már.

Valódi Amerikai és Chas-sala cipők, legjobb Bor. a-lino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

eégnal szereshetök be.

Kereszténység és szociáldemokrácia Németországban.

— P. Csávossy beszédei. —

Valami kis riporter tegnap nekirugaszkodott az „Uj Nagyvárad“-ban P. Csávossy-nak s miután megállapította róla föltétlen bizonyossággal, hogy a monizmusról nem jól beszélt, kijelenti, hogy a jezsuitáktól nem kell félni, ime a szociáldemokraták is ajtót nyitottak számukra Németországban.

Őszinte részvételt olvastuk ezt a kised kiruccanást és megismételjük részvétünket — a szegény, szerenesétlen papiros iránt, mely ilyen gyatraságokkal megnyomorítva kénytelen napvilágra sompolyogni az Uj Nagyvárad kiadóhivatalából.

Hogy a végén kezdjük (ez felel meg az Uj Nagyvárad vallási viszonyainak, alkalmazkodjunk tehát, nehogy megint türelmetlenséggel vádoltassunk), egyáltalán nem a szociáldemokraták nyitották meg Németország határait a jezsuiták előtt. Bent voltak ők ott régóta, még akkor is, a mikor a szociáldemokrata vezérek őseinek jó része még valahol Palesztinában, vagy Oroszországban talmudot tanult. Bismarck igazságtalan kulturharc eredményezte, hogy a jezsuiták működése korlátoztatott, ma azonban a vaskancellár által a jezsuitákra rakott békák egymásután pattannak szét és pedig egyáltalán nem a szociáldemokraták szives jóvoltából. Oh, dehogyan! A szocialisták ott is érzik, hogy ellenük csak egy tábor tud diadalmasan küzdeni: a katolikus centrum-párt legyőzhetetlen tábora! Ez a minden poklokon keresztül győzni tudó erős keresztény meggyőződés tárja ki először a sziveket, aztán a birodalom határait, a német jezsuiták előtt.

Itt tehát valamieskét eltért az Uj Nagyvárad az igazságtól. Nem vesszük rossz néven tőle. Nem most kezdi. Csak folytassa bátran.

Aztán — hogy mit beszélt páter Csávossy a monizmusról? Hogy miért nem idézte valamelyik zsidó filozófust, meg a Galilei-kört? Hát erre egyszerű a felelet. Az Uj Nagyvárad bizonyos csak azért említi Spinozát, mert a Lexikonja éppen ennek a névnel nyílt ki. De nem tudjuk, hallott-e arról is, ki volt hát voltaképpen Spinoza. A Galilei-körrel pedig azért nem foglalkozott P. Csávossy, mert komoly tudós pap létére csak nem fog leereszkedni hátulgombolás világrengetőkhöz! Hogy mi az igazi érve a monizmus ellen, azt csak tessék egészen nyugodtan P. Csávossyra bízni s a monizmus kérdéséhez lehetőleg csak akkor szóljon majd hozzá az Uj Nagyvárad, ha valamikor lesz némi halvány sejtelve is arról, mi fán is teremhet az a furcsa izmus?

És ezek után az Uj Nagyvárad — nem tudjuk, hány középiskolai osztály elvégzésére támaszkodva — naivan kijelenti, hogy szégyelne P. Csávossyval vitába bocsátkozni. Valóban, ha ilyen vitát el tudnánk csak képzelni is, nagy szégyenkezés lenne belőle Uj Nagyváradéknál. Mert P. Csávossy nem restell ám egészen egyszeren egyszerű, korlátolt lelkekkel is szóba állani. Az ő tudásánál csak szerzetesi alázatossága nagyobb, mely arra készíti, hogy le tudjon ereszkedni a tudatlanokhoz, sőt a rossz indulatu farizeusokhoz

is. Attól félünk azonban, hogy erre most nem lesz ideje, mert most nem azért jött ide, hogy az Uj Nagyváraddal értekezék, hanem ellenkezőleg: a művelt katolikus közönség körében időzik. Ez a közönség pedig egyszerre megszerette ezt az igazi tudós széles látkörével és mélységes szerénységével ékes fiatal papot, akinek arca egészen ifju, de lelke tele van az érett kor tapasztalataival és bölcsességével s aki a szerzetes alázatosságában is van olyan arisztokrata, hogy szívesen szóba áll akárkivel, csak az illető tudjon egy kis igazmondást — és a társalgás megkezdéséhez némi elemi fogalmakat az illetről.

P. Csávossy ma folytatja előadásait: reggel 6 órától kezdve gyóntat, 9 órakor szent misét mond, délelőtt fél 10 órakor szent beszédet tart a nők részére „Vannak-e még hősnők?“ délután fél 4 órakor „Kié legyen a jövő?“ címmel, este fél 7 órakor a férfiak számára „Isten harcai“ címmel.

..HIREK..

Tájékoztató.

Március 16. D. e. 11 órakor Katolikus Kör közgyűlése.

Március 14. A Katolikus Kör ötödik köz-művelődési estélye.

Április 20. A Katolikus Kör záróünnepélye

Zichy János gróf bucsukihallgatása. Zichy János gróf, a volt kultusz-miniszter szombaton délelőtt tizenegy órakor Schönbrunnban bucsukihallgatáson jelenik meg a királynál.

*** Az irgalmas-rend ünnepe.** Márc. 8-ika Istenes szent János ünnepe, ki az irgalmasság cselekedeteinek kiváló gyakorlására, nevezetesen a betegápolásnak sok önmegtadással járó, nehéz munkájára maga mellé társakat szerzett s e magasztos feladat teljesítésére az utókor számára egész szervezetet alkotott. Az irgalmasok nagyváradi rendháza igaz bensőséggel üli meg rendalapítójának ünnepét, amidőn szombaton reggel 7 órakor a rend kis templomában ünnepélyes szentmisét tartanak, amelyen a rend tagjai a szentséghez is járulnak; vasárnap pedig vendégül látják a rend néhány előkelő jóakaróját.

*** Áthelyezés.** Az igazságügyi miniszter Szabó József dárdai kir. járásbíróját saját kérelmére a derecskei járásbíróshoz helyezte át.

*** Náray-Szabó titkos tanácsos.** Náray-Szabó Sándor, aki vissza akart vonulni, megmarad a kultuszminisztérium adminisztratív államtitkári állásában. Legközelebb a király a valóságos belső titkos tanácsosi címmel fogja kitüntetni. nisisio atyával szemben találkozott.

*** Hogy segítenek a kis iparosokon?** A nagyváradi iparosság körében nagy megütközéssel fogadták a belügyminiszter egy rendelkezését, amely mélyen sújtja az építő iparosokat, mert a jövőben lehetetlenné teszi, hogy nagyobb középítkezésekre pályázhassanak. Mint értesülünk, a belügyminiszter a csendőrlaktanya építése alkalmából akként rendelkezett, hogy az építkezési, illetve az ezzel kapcsolatos mun-

káknál a munka folyama alatt benyújtott kereseti kimutatásokra csak akkor utaljon ki pénzt a város, ha a munkálatok már beépítették és felszereltettek. Ha ezt szigorúan megtartja a város, nem kap vállalkozót, mert ez annyit jelent, hogy a kőműves, ács, bádogos, lakatos, asztalos stb. csak akkor kaphat pénzt, ha az épület teljesen elkészül. Például az asztalos iparos az egész épületben elkészíti az ajtókat, ablakokat, de míg a szobafestő nem fejezte be a munkáját, a tömör rézkilincseket nem rakhatja fel, mert azokat másnap már nem találja ott. A vízvezetési szerelő ha előre felszerelné az elkészített vezetékeket csapokkal, azokat is ellopkodná. És így van az egész vonalon. De érthetetlen s bizonyára valami tévedésből intézkedhetett úgy a miniszter, hogy a kereseti kimutatásokra nem szabad fizetéseket eszközölni, mivel eddig is csak egy részét fizették ki a kereseti kimutatásban feltüntetett összegnek és azt is csak alapos vizsgálat után. Valószínűleg ott keresendő a feleértés, hogy az egyik vállalkozó mikor a téglát a helyszínre elszállította, dacára, hogy még be nem építette, már kereseti kimutatást adott be. Hogy a pusztá téglára nem folyósítanak építési költséget, az természetes, de más szakiparosnak a már elkészített munkára nem lehet jogosan megtagadni a munka értékének bizonyos hányadát. Ez ellenkezőnek a közszállítási szabályokkal s.

*** Helyettesítés.** A Szentiványi László derecskei szolgabíró halálával megüresedett helyre Miskolczy Ferenc dr főispán dr Szilágyi Jenő tb. szolgabírót, Szilágyi helyére dr Fráter Imre tb. aljegyzőt, az aljegyzői helyre pedig dr Miskolczy Hugót helyettesítette. A végleges betöltés felett a juniusi közgyűlés fog dönteni.

*** Prohászka püspök művészi bronzplakettje.** A *Katolikus Sajtóegyesület* kiadásában megjelent és kapható annak a művészi ezüst plakettnek kicsinyített bronzból készült másolata, melyet Prohászka püspök 30 éves írói jubileuma alkalmából négy fővárosi katolikus egyesülettől kapott emlékként. A plakett Zs. Csiszér János szobrászművész pompás munkája és a székesfehérvári püspöknek eddig legsikerültebb képe. A plakettek ára darabonként 10 koronáért rendelhető meg a Katolikus Sajtóegyesület központi irodájában (Budapest, IV. Ferenciek tere 7.), ahonnan az összeg előzetes beküldése esetén portómentesen küldik meg a rendelőnek. — Ugyanez a plakett márványba illetve is megrendelhető darabonként 20 koronáért, de ezek elkészítése időbe kerül s így arra várni kell. Megrendelhetők a plakettek a Szent István Társulat könyvkereskedésében is (Budapest, IV., Keckeméti-utca 2.), ahol azok árusítását szívességből elvállalták.

*** Tüz a kisszedresi ipartelepen.** Tegnap délután komoly veszedelem fenyegette a vármegye egyik legnagyobb ipartelepét. A vaskóhi járás Kisszedres községének határában fekszik a Willgerodt-féle fajpartelep. Hatalmas gépekkel, raktárakkal, műhelyekkel van felszerelve ez a telep. A rengeteg sok gyulékony anyag miatt állandóan ki van téve a telep a veszedelemnek, ezért a vezetőség rendszeres és igen jól képzett, szerekkel felszerelt tűzoltókat tart állandóan

készletben. Ennek az óvatosságnak tulajdonítható, hogy tegnap nem pusztult el a telep a keletkezett tűz folytán. A délutáni órákban ugyanis a fűtőház tetején egyszerre lángok csaptak föl. Pár perc alatt már talpen volt az egész telep munkássága és a tűzoltókkal élén bámulatos ügyességgel kezdték meg a mentési munkálatokat. A fűtőházból igen rövid idő alatt az összes értékes gépeket kivontatták és biztonságba helyezték. A szomszédos és fölötte veszedelmes épületeket annyira elszigetelték, hogy a tűz nem árthatott. — A fűtőház tetejét azonban már nem volt idő megmenteni, az elhamvadt. A kár 10000 korona. Az esetet bejelentették a vaskóhi főszolgabírónak, aki a tűzrendészeti vizsgálat megtartását mára tűzte ki.

* **El ne felejtse,** hogy **husvétii loscolókat**, játék-tárgyakat, utazó-táskákat, ridiküloket, ajándék-tárgyakat nagyon olcsón vásárolhat a Párizsi Bazárban, Sas alatt.

* **Hölgyek** szives figyelmébe ajánlom női-kalap különlegességi üzleteme. Bécsben és Budapesten a legelső szalonokban működtem. Mély tisztelettel **Braun Margit** Rimánóczy-u. 1.

* **Györy nővérek** kitűnően szervezett tambura és ének-karja szerez rendkívül kellemes szórakozást annak a nagyszámu publikumnak, amely eszéknél a **Korona-kávéház**at keresi fel. A 10 tagból álló tambura és ének-kar **Mészáros és Szabó** karmesterek kitűnő vezetése alatt áll. Műsoruk elsőrangú számokból van összeválogatva, mindég változatos, szigoruan családias, szolid és gazdag. — A közönség tüntető szeretettel és nagy örömmel siet a **Korona-kávéház**ba, ahol elsőrendű kiszolgálás mellett még ilyen kellemes, olcsó és Nagy-Váradon máshol fel nem található szórakozás vár rá. A kávéház jó hírneve, a figyelmes kiszolgálás s a jelenlegi pompás zenekar egyaránt biztosítják a **Korona-kávéház** számára azt a nagy népszerűséget, amelylyel most bír. A közönség szives pártfogását kéri továbbra is a **Györy-nővérek**.

* **Csodaszép csemegeszőllő!** Legnemesebb hazai és tiroli fajalmák! — Naponta friss **Carfiol**. Idei máltai **burgonya**. Fajnarancsok! Kitűnő fehér és piros **hegyiborok**, a legolcsóbb árban. **MERTZ NÁNDOR** csemegeszőllőben, Körös-utca. Telefon 448 sz.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban egy emeleti kétszobas lakás** melegekkel és kényelmekkel. Évi **május 1 re kiadó**. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Csataldzsánál** a bolgárok és törökök harcolnak egymással, Váradon pedig a hölgyek kelnek haragra a nélkülözhetetlen **Mlle Juliette-féle** angol-, francia- és hall-esont nélküli fűzőkért, a melyet jutányos árban készít a Színház-u. 4. sz. alatti fűzőterem. Allandó nagy raktár fűzővédőkben.

x **Első budapesti simfonikus női zenekar**, mely kitűnő képzettségük által ugy zenében, mint énekben rendkívül kellemes szórakozást nyújtanak a n. é. közönségnek, a Színház-kávéházban ma kezdik meg rövid ideig tartó vendégszereplésüket. Műsoruk legújabb opera- és operett számokból van összeállítva, a műsor szigoruan szolid, úgy hogy családoknak is kellemes szórakozást fog nyújtani. Kitűnő kávéházi italok és ételekről, valamint pontos és figyelmes kiszolgálás, mérsékelt árakról **Perl Frigyes** vezetése mellett a legnagyobb gond fordítatik. Számos látogatásért esedezik **Gerő Robert**, karmester

x **Finon** női lack chevrau barna és fehér félcipőket vettöm partiban és azokat 4 koronától kezdve árusítom. **Feketénél, Bémer-téren**, Elite-kávéház mellett. Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3 szám alá helyezem át.

x **Borkimérés.** Arany János-utca 1. és Teleki-utca 40. szám alatti sarok házban tisztán kezelt asztali borok **Rizling, Muskotály, veres** és **ujbor** kicsinyben és nagyban árusítatik, **Óz. Szász Józsefné** kimérő.

x **Megkezdődött a husvétii tojás, cukorka nagyvásár** Aszódy Mihály csokoládé és bonbon üzleteiben Mielőtt husvétii cukorkát vagy dísz-tojásokat vásárol bárki is, tisztelettel meghívom üzletembe, méltóztassék szétnézni és gyönyörködni a szebbnél szebb tojás-cukorkában. Megjegyezni kívánom, hogy hasonló áron még a fővárosban sincsenek oly gyönyörű husvétii tojások cukorból, bársonyból és díszből. **Ócsó gyári áruk.** Fő-üzlet: **Kossuth utca Sas-palota.** Fiókok: **Csokoládé király Rákóczi-ut, Orsolya-zárda és a Cukorka király Kert-utca.** Tisztelettel **Aszódy Mihály** cukorka és csokoládé nagykereskedő.

x **TUZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszentet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutnál.

SZÍNHÁZ

...

Heti műsor:

Szombat: **Meduza.**
Vasárnap d. u. **Varázskeringő.**
este: **Nagyapó.** Szigligeti Ede színműve.

Meduza.

Meduza szerzőjének, ifj. **Wlassics Gyulának** édes atyjáról, a volt kultuszminiszter-ről mondják, hogy egyszer a büntetőjog tudománya szoba kerülvén, azt mondotta: „Két kiváló büntetőjogászt ismerik: a másik **Fayer László.**“ T. i. **Wlassics** is a büntetőjog tanára volt az egyetemen valamikor. A fia örökölte atyjától ezt az önbecslési képességet, mert ime, még nagyon is joggal viseli az „ifju“ jelzőt és máris háromfelvonásos drámával küzd a halhatatlanságért. Szép törekvés, ha van is hozzá elég erő. De azért, mert valaki egy volt öntudatos miniszter szintén eléggé öntudatos fia, még mindez a jó szindarab írásához nem elég, sőt az sem elegendő, ha a miniszter fiának szindarabja az önképzőköri és az akadémiai **Teleky** pályázati színvonalat eléri. Ifj. **Wlassics** darabja pedig — még nagyon fiatal, mint a szerzője. Modern akar lenni, tehát rég elkopott házasságtörési problémákat boncolgat s a házasságtörés köré fon pak-fonglóriát. Micsoda öreg téma, micsoda kivénült fogások! És micsoda hamis beállítás az egész problémának! Nemesak morálja hamis, hanem az egész lélektani felépítés is. A jellemek egytől-egyig vizenyős és lehetetlen alakok. Aztán az a sok alpátosz és nyirkos elégia! Vegyük hozzá, hogy a szereplők okos dolgot ugyan nem, de annál tovább beszélnek és egy-egy párbeszéd hosszabbra nyúlik, mint a jó öreg **löcsei** kalendárium: akkor megértjük, miért vett erőt a közönségen az előadás végén, úgy féltizenegy után ellenállhatatlan álmodás. Bizony a **Meduza**, bár sok **kinos** problémával szeretne bajlódni és egy igen megindító öngyilkossággal is fel van cifrázva: nem nagyon zavarja a közönség álmait. Sőt! — nagyon jól alszik utána az ember.

Nagyváradon egy érdeme volt a darabnak, de az sem **Wlassics** érdeme, hanem a varróné: **H. Körössy** Jucinak alkalmat adott igazán szép toalettek ragyogtatására. Ez nem von le semmit abból az érdemből, hogy meglehetősen képtelen szerepét igen sok gonddal és ügyességgel játszotta. Jó partnere volt **Tóth Elek** is, de bizony az ő

sok elégizálása és sóhajtozása is, a mikkel a közönséget kénytelen volt megtraktálni, inkább derültséget keltett. Még leginkább az életből vett két alak volt **Sik** és **Pogány Janka** szerepe. Az ő kettős jelenetük hozott egy kis élénkséget a csöndes unalomba. **Étsy Emilia** és **Varsa Gyula**, továbbá **Hunyady** játszották a többi nagyobb szerepet. A közönség elég kitartó volt s végignézte mind a három felvonást.

—r.

Nagyapó. Mint arról már több ízben megemlékeztünk, a színház méltóképen szándékozik megünnepelni Szigligeti Ede születésének évfordulóját, amelynek alkalmából e hó 9-én vasárnap este Szigligeti Ede népszínművét, a **Nagyapó**t adja diszeloadásban. A **Nagyapó**, ez a régi szépmeséjü, zamatos magyar zenéjü népszínmü nálunk a következő szereposztásban kerül színre: **Peterdy**, a nagyapó — **Hunyadi**, **Bolyfy Zsuzsa** — **Horváth Mici**, **Rafaella** — **Kassay Rózsi**, **Gyula** — **Medgyaszay**. Igen jó szerepük van még a darabban **Sik**, **Leövey**, **Kabos** és **Angyal Ilkának**.

Varázskeringő. Vasárnap délután a **Varázskeringő** operette kerül színre, a fő női szerepben **Kassay Rózsi**val.

A cigánybáró — Réthy Laurával. **Rudnyánszky** **Réthy Laura**, aki a színpadról való örök bucsuja alkalmából most a vidék ama városaiban is bucsufel-lépéseket tart, amelyek közönségei előtt valamikor fényes sikereket aratott, a jövő hét keddjén Nagyváradon lép fel a **Cigánybáró** **Saffi** szerepében. Az előadás bérletszünetben megy és a bérlo jogait az igazgatóság hétfőn délután négyóráig tartja fenn.

SPORT

...

A holnapi football-mérkőzés.

Szokatlanul mozgalmas és élénk élet lesz holnap, vasárnap délután a Sport-téren, amikor egyszerre két vendégesapat fog bajnoki mérkőzést játszani a nagyváradai csapatokkal. Mindkét vendégesapatot a **DTE** és a **D Nyomdász SC** csapatát nagy érdeklődéssel várja a sportközönség, mert ezuttal lesz alkalma meggyőződni a debreceni csapatok tavaszi formájáról s így arról, hogy milyen reményük lehet a nagyváradiaknak a bajnoksági küzdelemben.

A **DTE** holnapi szerepléséből már tippelni lehet a jövő heti **DTE-NAC** mérkőzés-eredményre, amely tudvalevőleg döntő befolyással lesz a bajnokságra. A **DTE** holnapi ellenfele a **BVC** csapata erős reményekkel veszi fel a küzdelmet s lelkesedésének bizonyára meglesz az eredménye. A **BVC** csapata csupa fiatal, ügyes játékosokból áll és csapatkapitányuk **Marton János** nagy buzgalommal készíti elő a csapatot a mérkőzésre.

A **DTE** csapata délbén érkezik és délután 2 órakor kezdi a mérkőzést. Utána 4 órakor a **Debreceni Nyomdász SC** csapata mérkőzik a nagy formában levő **NAC I.** csapatával. Az eddigieknél erősebb ellenféllel kerülvén szembe a **NAC I.** nagy erővel készül a mérkőzésre s igazolni kívánja eddigi eredményeit. Ennek érdekében természetesen a legodaadóbb játékot fogja kifejteni.

A bajnoki mérkőzést dr. Bossányi József II. foku szövetségi bíró az erdélyi kerületi osztály elnöke fogja vezetni.

IRODALOM

Világkönyvtár. A magyar közönség kevéssé ismeri még azt a nagy angol esztétikust és kritikust, akit egyik legkiválóbb művével vezet be most a magyar irodalomba

Világkönyvtár. Pater Waltert hazájában is csak halála után kezdték méltányolni s a kontinensen most, mintegy 18 évvel halála után terelődik rá az értők figyelme: a francia Tainenel és a német Burekhardtal állítják egy sorba.

„A renaissance” című munkájában, melyet Sebestyén Károly az eredeti stílus minden vonásával, finom szövevényével, gondolatai kiáradó bőségével ültetett át magyarra, kilenc tanulmányt foglal együvé. Aki ezt a kilenc tanulmányt olvassa, a legkülönbözőbb oldalairól fogja szemlélhetni a renaissance jelentkezését, kivirágzását, még távoli hatását is. A renaissance művészeti és irodalmi életét, nagy írói és művészi egyéniségeit finom esztétikai érzékenységgel és művészi stílussal megformált portrékban állítja élénk Pater Walter. Könyvében, mely a mai európai műveltség gyökereihez vezet vissza, a renaissance csodálatos és nagy korszaka elevenedik meg. A könyv vászonkötésben 1 korona 90 fillérért minden könyvesboltban kapható.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA:

K. P. Helyben. Hétköznapokon a Szent László-templomban reggel 7 órakor és délelőtt 9 órakor, az Orsolya-zárda templomában pedig egynegyed 8 órakor tartatnak szentmisék.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Gyilkosság a korcsmában. Lupuj János érfanosikai lakos Korpás Lőrincel már régi idők óta haragban volt. Csak várták az alkalmat, hogy egymásba beleköszenek. Ez az alkalom is elkövetkezett a múlt év október 6-án. A Weisz-féle korcsmában találkozott össze a két haragos. Lupuj János azzal állott Korpás Lőrinc elé, aki aznap nem fogadta a köszönését, hogy:

— Itt vagyok, üss pofon, ha mersz!

Korpás Lőrinc azt felelte rá:

— Hagyj békét, semmi közöm hozzád.

Lupuj János azonban hirtelen kirántotta a kését és többször egymásután megszúrta véle Korpást, aki rövid pár perc alatt kiszenvedett. A nagyváradi esküdtbírósgat tegnap kezdte az ügy tárgyalását Korn Lajos elnök-

lete alatt. A legény beismerte tettét és cinikusan mondta a bírók előtt:

— Miért nem menekült előlem, mikor meglátta a kést?

Ítélet csak ma este lesz, mert egy sereg tanu vár még kihallgatásra.

TÁVIRÁTOK

Lukács Bécsben.

Budapest, márc. 7.

Lukács László holnap Bécsbe fog utazni, hogy az új vallás- és közoktatásügyi miniszter eskütételénél jelenlegyen. Vasárnap magánkihallgatáson fogja Öfelsége fogadni a magyar miniszterelnököt.

Új ellenzék.

Budapest, márc. 7.

(Saját tud.) A Kurir értesülése szerint az ellenzéki pártokból mintegy hatvanan ki fognak válni és új ellenzékot fognak alakítani. Ennek az új pártnak az lesz a feladata, hogy a kormány ellen kérlelhetetlen harcot folytasson.

Megcáfolt merénylethír.

Pétervár, márc. 7.

A tegnapi és mai ünnepek minden zavar nélkül folytak. A bombamerényletről elterjedt hírek, — hivatalos forrás szerint — teljesen alaptalanok.

A német birodalom tiltakozása

Berlin, márc. 7.

(Saját tud.) Ma a német lapok erősen tiltakoznak Tisza Istvánnak a parlamentben elmondott beszéde ellen, a melyben a német birodalmi gyűléssel foglalkozott.

Nagy erdőtűz.

Budapest, márc. 7.

A főváros közelében, a Hármashatárhegyen ma este kigyulladt az erdő. A tűz oltására kivonult a fővárosi tűzoltóság. A tűzhöz rengeteg nép vonult ki.

Milliók kártyajáték.

Bécs, márc. 7.

(Saját tud.) Tegnap este egy előkelő szállodában két magyar mánás szállott meg, kikhez később még három mánás érkezett. A mánások kártyázni kezdtek. A játék alatt az egyik mánás két és fél milliót vesztett, mire tovább folytatták a játékot. Reggelre ez a vesztes játékos visszanyerte elvesztett pénzét és még félmillió koronát is nyert.

Gázmérgezés.

Budapest, márc. 7.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap estére a kis Rókusba 450 esendőrt szállásoltak be. Az új folyamán gázömlés történt, minek következtében 3 esendőr életveszélyesen, 9 könnyebben megbetegedett.

A pártvezetőség igazolása.

Budapest, márc. 7.

(Saját tudósítónktól.) A szociáldemokrata-párt vezetősége és a szakszervezeti bizalmi férfiak titkos értekezletet tartottak ma este. A helyet senki sem tudja. Allítólag 80-an jelentek meg. Az értekezleten hevesen támadták a vezetőséget a sztrájk leszereléséért. Már úgy volt, hogy vagy lemond a vezetőség, vagy proclamálják az általános sztrájkot. Garami Ernő felszólnlása vetett véget a viharoknak. Hivatkozott a belga sztrájk leszerelésére, amelyet egy évig készítettek elő. Beszéde után elfogadták szótöbbséggel a vezetőség indokolását. Ezt röpcédulákon adták tudtul a főváros népének.

Lázadó tiszték.

Konstantinápoly, márc. 7.

A csatlódszai harsvonal összes tisztjei aláírtak egy éles hangú memorandumot, amelyet Maclónad Sefked nagyvezérnek küldtek. Tiltakoznak Drinápoly átadása ellen. Különbönbö fegyverletéttel fenyegetődznek.

Regénycsarnok.

AZ ELHAGYOTT RÓMA.

Történeti elbeszélés.

Irta Dús László.

(Folytatás.)

25

Mély gondolatokba merülve állott a terem közepén.

Eszébe ötlött, hogy ő lesz az első biboros, aki a pápa ellen támad olyan eszközökkel, melyek a kibékülést majdan lehetlenné teszik, ha csak meg nem tagadja származását, méltóságát és magát, mert ha Cajetáni Benedek győz, Giovanni Colonna csak úgy békülhet ki vele és az egyházzal, hogy ha szerzetesi fogadalmat tesz, ettől pedig irtózott.

És még is!

Hirtelen agyába ötlött kincstára. Ez az, ami őt kiemelheti a veszedelemből, hiszen csak egy lépést kell tennie és a pápai tiara az ő fejére kerül.

Erre a gondolatra szemeiben kigyulladt az öröm lángja, fejről levette a bibornoki kalapot és ekkor ősz haja egész tisztaságában fénylett mint a decemberi hó, mely a legmagasabb ormokat fedi be és ragyogva szórja a napsugártól tündöklő sziporkáit a völgybe le és az alantabb álló hegyekre.

Még így állott szemével előre nézve a jövőbe, melyet meg akart alkotni magának, kezében a kalappal, mikor megnyilott az ajtó és belépett nesztelenül Paola.

A leány arcán, mely fehér volt, mint a hó, amelyre árnyékot borított a felleg és szemeiben, amelyek könnyesek voltak, miut az Adria sima tükre, a helyzetet meg nem értő ijedelem tükröződött.

Nézte nagybátyját, a néma szobrot, félig nyílt ajkakkal, még lihegni sem mert.

Érezte, hogy nem jól választotta meg a látogatás idejét, már épen nesztelenül akart távozni, mikor a biboros megszólalt.

— Miért távozol így Paola?

A leány visszafordult, e szóra öröm derült arcára.

— Nagybátyám! olyan félelmetes voltál az imént.

— Ne hagyj el, gyermekem. Látod, nagy szükségem van arra, hogy valaki közelem-

ben legyen, mikor a köszirt legmeredekebb csúcsára törekszem.

A leány pajzánul mosolygott.

— Nem látok itt semmi köszirtet, szent

Atyám!
— Ah, te nem látsz, gyermekszemeid előtt takarva még, de én tudom és érzem, hogy fel kell jutnom oda, ahova vágyom.

— Am én nem segíthetek!

— Nem, gyermekem! Hogyha a férfi önjerejéből odáig feljutni nem tud, félton vagy fentebből bukik vissza és halálra zuzza magát. De nem az kell nekem. Szükségem van arra, hogy még a köszirten is megjelenő virág, a havasi gyopár jelezze utamat és mikor feljutottam, mutassa meg nekem, hogy az élet országa még ott is megvan, hogy nem a halál birodalmába érkeztem.

— Oh szent atyám, minő fenséges voltál az imént. Így, így szeretnék megörökítve látni.

A biboros a leány szemeibe nézett és mosolyogva szólt:

— Valóban? Olyannak találtál?

— Igen, nagybátyám! Ugy szeretném, hogyha ezt a fenséges alakzatot megörökítenéd.

— Lefestve tán?

— Igen, — vagy nem. A festő vászna nem adja vissza soha sem.

— Tehát szobor lenne az?

A leány mosolyogva válaszolt:

— Igen, nagybátyám! Milyen szobor lenne az! A régiek szobrai közül egy sem volna hasonló hozzá. Róma kincseit felülmúlja a Colonna kincse.

A biboros megsimogatta csontos ujjával Paola arcát.

— No, hogyha tudsz olyan szobrást!

— Még nem tudok, szentatyám! — de ha...

— Nos, mi ez a ha? mi következik utána?

— Ha megengeded, hogy a szobrázók közül válasszak egyet...

— Vigyázz, nehogy Piétró legyen! — és a biboros megfenyegette a piruló leányt.

— Nem, nagybátyám! — Gaetano sem nem szobrász, sem nem festő, hanem...

— Hanem?

— Lovag, mint atyám.

— Meg mint Landulfó, unokatestvéred.

Hanem ekkor már a harag tükröződött a biboros arcán.

Paola komoly lett.

— Nos, gyermekem, miért lettél egyszerre olyan komoly? — hova lett a vídamság arcodról? — talán tövise volt szávnak.

— Nem, nagybátyám!

— Ej, no, mindig ez a szó, nagybátyám. Mondd meg egyenesen és őszintén, hogy mi bánt.

— Vétket követtem el.

— Mit te? — vétket? — kérde a biboros meglepetve.

— Igen, elárultad gyónásom titkát.

— Kinek?

— Nekem, pedig azt el kellett volna feledned.

— Hát te is elfeledted?

— En más vagyok, szent atyám! — én a szívembe zártam őt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Áprilisi buza (1913.)	—	—	11.50
Októberi buza	—	—	12.18
Áprilisi rozs (1913)	—	—	9.72
Októberi rozs	—	—	9.64
Májusi tengeri (1913)	—	—	7.48
Juliusi tengeri	—	—	7.72
Áprilisi zab (1913)	—	—	9.77
Októberi zab	—	—	8.64

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	824.—
Osztrák hitelrészvény	—	632.50
4%-os koronajáradék	—	84.—
Osztr. magy. államv.	—	707.—
Jelzálogbank	—	436.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	517.25
Hazai bank	—	280.50
Magyar bank	—	568.50
Keresk. bank	—	3600.—
Rimamurányi	—	721.25
Salgótarjáni kőszén	—	747.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	10.69—
Közuti vasut	—	661.75
Városi villamos	—	370.—
Adria	—	543.—
Atlantika	—	349.50

A szerkesztését felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

BÁDOGOS- ÉS VIZVEZETÉK SZERELŐ MŰHELY.

Fábry János

bádogos- és vízvezeték szerelő
Rákóczi-ut 15. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát és javításokat jutányos árban. Levélbeni meghívásra hához jövök.

Meghívó.

A Közgazdasági Bank Rt. felszámolás alatt 1913 év március hó 17-én d. u 3 órakor Rimanóczy-utca 13. sz. alatti helyiségében tartandó

rendes közgyűlésre.

A közgyűlés tárgyai:

1. A felszámoló és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt 1912. üzletévről.

2. Zárószámok betérjesztése, a felmentvény megadása

3. Esetleges indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg legalább három nappal előbb írásban jelentendők be.

A felszámolók.

A tisztelt részvényesek felkértemek, hogy részvényeiket az összes szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőző harmadik nap déli 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, nehogy szavazati és határozati joguktól elessenek.

A mérleg és a felszámoló bizottság jelentése, az alapszabályok 78. §-a értelmében, az intézet helyiségében a t. részvényesek rendelkezésére áll.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.

TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari tagymentes closteteket vízöblítéssel.

Angol-closett berendezést, víztartány vagy önzáró closett csapokkal való öblítéssel.

Mindennemű épület- és díszbádogos munkát. Vilány-erő gépekkel berendezve.

Merza Kálmán

sziiggyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, úgymint: **disz- és igás-szerszámot**, nyerges és versenyostorokat. Kívánatra megrendelés után is készítek a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Meghívó.

Mivel a Székelyhidi Fürdő Részvénytársaságnak 1913. március 2. napjára kitűzött közgyűlése, a megjelentek csekély száma miatt nem volt megtartható, az 1913. évi március 25. napjának délelőtti 11 órájára ezennel újabb közgyűlést hívunk egybe. Figyelmeztetjük a részvényeseket, hogy Székelyhiden, a Casinó helyiségében tartandó ezen újabb közgyűlésen, az igazoló bizottság választása, számadások megvizsgálása, az igazgató választmány jelentése, a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség felhasználása, a felügyelők jelentése, tisztviselők, igazgatók és felügyelők által kért felmentvény, két felügyelő-bizottsági rendes és ugyanannyi póttag választása, s a közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő két részvényes kijelölése tekintetében, a megjelöltek számára és részvények számára tekintet nélkül határozat fog hozatni.

Székelyhid, 1913. március 5.

Az igazgatóság.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű **sérvkötőit,**

szuszpenzoriumok fecskendő és betegápolási cikkeket, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálcák, bidég,

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gumai cikkeket, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkeket. Külön probaterem női és férfi kiszolgálására. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árendemény.

Biharmegyei takarékpénztár.**Részvényalírási felhívás!**

A Biharmegyei Takarékpénztár részvényeseinek 1913. év március hó 2-án tartott rendes évi közgyűlése elhatározta, hogy a létesített 3,200.000 koronás veszteségi tartalékalap miatt 4,800.000 koronáról 3,200.000 koronára leszállított részvénytőkének 4,000.000 koronára való felemelése céljából 2000 drb 400 korona névértékű bemutatóra szóló új részvény 400 korona áron kibocsáttassék és hogy ezen részvények az igazgatóság által első sorban az eddigi részvényeseknek felajánltassanak, az ezek által esetleg át nem veendő darabok pedig az egész kibocsátást garantáló és átvenni hajlandó fővárosi pénztintézeteknek szabad kézből, de részvényenként nem 400 koronán alul eladathassanak.

Ezen határozat következtében a kibocsátott és már az 1913. évi osztalékra is jogosultsággal bíró 2000 drb 400 korona n. é. Biharmegyei Takarékpénztári részvényt 400 korona áron, következő feltételek mellett ezennel aláírásra kibocsátjuk:

1. Minden régi 4 darab részvénynek a takarékpénztár pénztáránál való bemutatása, a kibocsátási ár 30%-a 120 korona, továbbá a 120 koronának január 1-től a befizetés napjáig járó 6%-os kamata és darabonkénti 2:50 korona bélyegilleték befizetése ellen egy új részvény jegyezhető.

2. Az elővételi jog az előző pontban foglaltak teljesítése mellett bezárólag 1913. évi április 2-ik napjáig gyakorlandó. Ezen a napon túl a régi részvények alapján elővételi jog nem gyakorolható.

3. Az elővételi jog alapján jegyzett új részvények árának 70%-a, vagyis darabonként 280 korona és ennek január 1-től a befizetésig járó 6%-os kamata bezárólag 1913. évi augusztus 31. napjáig pénztárunknál befizetendő, midőn is a végleges részvények ki fognak adatni.

4. Azon részvényes, ki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesítene, a késedelem idejére 7%-os késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 30 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott ideiglenes elismervényeket semmiséknek nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az eként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetéseket hozzászámítva, a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapjait illetik.

5. A kibocsátott 2000 drb új részvény átvevőinek figyelmébe ajánlja az igazgatóság az alapszabályok 9-ik §-át és megemlíti, hogy a régi részvényeseknek ott biztosított jog 1914 december hó 31-ig való teljes fenntartása mellett bocsátja ki az új részvényeket, melyek egyéb tekintetben a régi részvényekkel egyenjogúak lesznek.

6. Az alapszabályok 9-ik §-ának szövege:

Az 1913-ik évi március hó 2-án tartott rendes közgyűlés által létesített veszteségi tartalékalap első sorban szolgál arra, hogy a társaság bármilyen veszteségeit fedezze és így a rendes tartalékalap csak a veszteségi tartalékalap kimerülése után vehető igénybe.

A társaságnak 1912-ik évi december hó 31-ről készült mérlegében a „váltókövetelések,” „folyószámlakövetelések” és egyéb elnevezés alatt szereplő vagyontételeknél az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett s az 1913. évi március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben foglalt részletezés szerint összesen K 3,537.000 kétesnek nyilvánítván, a megfelelő összeg a veszteség tartalékalapba helyeztetik; azon esetben, ha az említett vagyontételek 1914. év végéig lebonyolítatnának és a lebonyolítás többlet eredményezne, mint amennyire ezen vagyontételek az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett s az 1913. évi március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben értékeltek, vagy pedig amennyiben az említett vagyontételek 1914. év végéig le nem bonyolítatnának, de az igazgatóság az 1914. évi mérleget megállapító ülésében egyhangu határozattal összegszerűleg megállapítaná, hogy 1914. év december 31-én ezen vagyontételek az 1913. évi február hó 16-án tartott igazgatósági ülésről felvett és 1913. év március hó 2-án tartott közgyűlésen bemutatott jegyzőkönyvben kitüntetett értéknél magasabb értékkel bírnak és amennyiben mindkét esetben ezen többlet más veszteségek által nem absorbeáltatnék, úgy ezen többlet az esetleges adó levonása után az eddig forgalomban levő 8000 drb részvényre egyenlően lesz felosztandó oly módon, hogy egy-egy részvényre jutó aránylagos rész az ezen részvényeket az 1914. évre illető osztalékkal együtt, az 1914. évi osztalékszolvány ellenében ennek esedékességével lesz kifizetendő.

Joga van a közgyűlésnek külön célokra szolgáló külön tartalékalapokat is létesíteni és ezeket a megjelölendő célokra bármikor igénybe venni.

7. A részvényesek által az 1-ső pont értelmében át nem vett részvényeket az igazgatóság szabad kézből, de nem 400 korona áron alul fogja csakis a szövetséges fővárosi pénztintézeteknek, a 6-ik §-ban körülírt jogok fenntartásával szabad kézből akként eladni, hogy a vételár, ennek január 1-től a befizetésig járó 6 százalékos kamata, darabonként 2 korona 50 fillér bélyegilleték 1913. augusztus 31-ig a Biharmegyei Takarékpénztár pénztárába befizetendő.

Kelt Nagy-Váradon, 1913. március hó 3-án.

A Biharmegyei Takarékpénztár igazgatósága.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsuvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Igen kellemes, biztos és kitűnő,
gyorsan használó szer köhögés,
hurut, meghűléstől eredő rekedt-
ségnél a FARKAS-féle

hurut-szeletke

Egy doboz ára 60 fillér.

Kapható: FARKAS ISTVÁN

„APOLLÓ” drogueriájában

Nagyvárad, Rimanócy-palota

Rákóci-ut 7/b.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a **Kossuth utcán** lévő a

„NAGY PIPA”

vendéglőt átvettem és azt újonnan átalakítottam.

Naponta friss esapolású **kőbányai salon sör** (alá Pilseni!)

Kitűnő érmelléki faj borok. **Izletes magyaros konyha.**

Naponta válogatott zónás reggelik.

Előzékeny és figyelmes kiszolgálás.

Pénteken mindig halestély.

Szombaton állandóan nagy hurkaestély zeneszó mellett.

Szíves pártfogást kér

Popovics Sándor,
vendéglős.

Árverésen vett áruk eladása

megkezdődött

Rákóci-ut 14. lebontott

APOLLÓ-ÉPÜLET MELLETT.

Női kötött harisnyák 30 fill., férfi feyház kötésű zokni 26 fill., gyermek patent harisnyák 24 fill., **1000 tuozat zseb-kendő** drbja 6 fillértől 3:50-ig, női és férfi fehérművek igen olcsón s még igen sok áruk kaphatók.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Telekí-u. 9. Dr Nemes ház. Villamos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapított 1893. **Freund Benjámín** Alapított 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országszerte nagy népszerűségnek örvendenek a hölgyközönség körében. Megrendelhető mérték szerint,
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fűző üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa
fűszer, csemege kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér és Telekí-utca sarok.

Szolid üzlet
többet nem ad, de kevesebbet sem.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, diszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

HA A KOSSUTH-

utczába vezetí útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut

Telefon. 630.

Tátray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat

MÁRKUZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

Cukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedíálás.

Molnár János cukrász

Kolozsvári-u. 50.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tűzhelyek állandóan raktáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Alapított 1895-ben.

Deo Adiuvente!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapított 1895-ben.

Udvari kavéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabíróságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szakudással a legpontosabban elvégezzem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus és kivitelben a legbiztosabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső
első
nagyvárad
REDÖNY-
GYÁRA Rulikovszky-ut
TELEFON 491.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölök.

Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,

Kossuth Lajos-utca 18.

Az összes alkatrészek állandóan raktáron.

TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyszereleéseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos.)

NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint uri és női (Orthoepéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Taroly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben Mindennemű műszerész munkák szakkerü javitása elfogadtatik.

Alapított 1880-ban
Schopper György
utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépjavitó, vas és rézöntőde

NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

Uj keztüis és sérvkötő készítő!!

Keztüik mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készíttetnek. Bálí keztüik 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltenek. Ruganyos sérvkötők 4 korona.
HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt János-utca

Költözködéskor a legcélszerűbb

HIRN M. és FIA

villamossági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy csillárraktár.

Telefon 10-54.

Telefon 10-54.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett keses és köszörűdéje

Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindenfélét speciál köszörűléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lönyiró gépet, zsillette és mindentéle más borotvák köszörülését pontosan eszközli.

RUM és LIKÖR

háziilag való készítéséhez legjobb essentiák

:: kaphatók ::

VADÁSZ ALBERT

„Angyal” drogueriában
BÉMER-TÉR.

Névjegyek

a legolcsóbban beszerezhetők:

Szent László-nyomda r.-társ.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világitási felszereléseit, csengő házi telephon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világitási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Ha a Szent János-utczába vezetí útja, keresse fel a
Szerecsen Királyt,
ahol a legolcsóbban lehet vásárolni harisnyát, keztgüt, trikót, csipkét. Himzősek és szalagok, fehérneműek, rövidárak nagy választékban. Szíves pártfogást kér
UNGERLEIDER SALAMON
Szt János-utca 4.

Ha nincs megelegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szobd, olesó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövöttek.

Helyi és vidéki telefon 930.

MUKERTÉSZET!

Berecz József műkertésze
Nagyvárad, Várház-u. 30.

Kitüntette számtalan sok esetben a kertészet terén.

Ajánlja magát a kertészeti cikkek naponkénti szállítására, úgy helyben, mint vidékre: jutányos árak. Levélbeli megkeresések azonnal elintéztetnek. Kérjük e lapra hivatkozni.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kélzöket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövöttek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipöket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindennemü lakatos munkák, **vas-szerkezetek, vízvezetékek** javítások és **takarék-tűzhelyek** elsőrendü kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése
ugymint: ekék, boronák, borsajtók és szőlőzúzók stb. **Láncoz kútaink** ugy tartósság, mint vizemelő képesség tekintetében minden eddigit fölmúlunk. Mindennemü gépjavítások **szakszerűen** és gyorsan eszközöztetnek.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTAL

épület- és diszmű bútor asztalos
Sánc-utca a kalapgyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményü modern bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Építész és házi urak szives figyelmébe.

DENGELEGI és BOTHÁZY

szerező, épület-, diszmű-bádogos, vízvezetékek-berendező és csatornázási vállalata Nagyvárad.
Kolozsvári-utca 44. szám

Elvállalunk: fürdőszobák berendezését és szagtalan angol klozetek felszerelését, házi csatornák szakszerű elkészítését, kőfaragó és beton műkö vállalkozók, homok és kavics telepük. — Ip. t. oklevéllel kitüntette 1899. Költségvetés díjtalan. Meghívásra azonnal TELEFON 579. házhoz jövünk. TELEFON 579

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

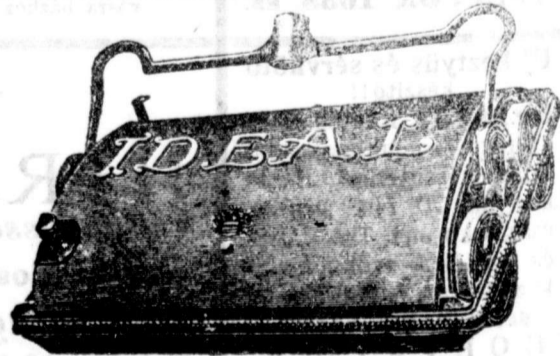
izzólámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Ujdonságokból állandó nagy választék háztartási és konyhafelszerelések kizárólagos raktára

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390.